

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 62.

3. Czerwca 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia. —

Dokończenie opisanego wiazdu NN. Cesarstwa do Medyolanu w d. 10. z. m.

Kardynał Arcybiskup przyjął NN. Cesarstwa i Arcy-Xiążąt u drzwi katedry na czele swoiey Kapituły, W. Dygnitarzy Królestwa, rzeczywistych tajnych Radców i Podkomorzonych. Damy pałacowe były w przeznaczonym dla nich mieyscu w chorze Senatorskim. Furiyerowie nadworni stali u drzwi kościoła. Szesnastu szeregowców z gwardyi szlacheckiey pieszey wraz z Oficerem, formując ulicę od głównych drzwi do wschodów, wprowadzili NN. Cesarstwa do prezbiteryum, a potem połączyli się z C. K. gwardyją drabantów. Srodkiem kościoła granadyery kształcili ulicę. Dwóch paziów niosło ogón płaszczu Cesarzowey Jeymości a dwóch innych ogony płaszczów Xiężniczki Zofii i Elżbiety.

NN. Cesarstwo, których poprzedzali C. K. Podkomorzowie, rzeczywisci tajni Radcy, W. Urzędnicy, Kapituła, Kardynał Arcybiskup i Arcy-Xiążęta, zaś Arcy-Xiężniczki szły za niemi, udali się do prezbiteryum, usiedli na tronie przygotowanym dla nich na stronie ewangeliczney, podczas gdy Arcy-Xiążęta i Arcy-Xiężniczki zajęli krzesła z poręczami wybite aksamitem, złotem wyszywane; dla orszaku NN. Cesarstwa i Arcy-Xięstw stały krzesła na chorze Senatorskim czerwonym adamaszkim pokryte. Kardynał Arcybiskup zaintonował Hymn S. Ambrozego, który wykonali Członkowie kaplicy. Po zwyczajnych modłach, Najjaśnieysi Cesarstwo i wysokie Osoby poprzedzane i otoczone orszakiem w przepisany porządku udaly się pieszo do pałacu. Grenadyery stali od katedry aż do pałacu, gwardya drabantów szła obok orszaku pieszo, a gwardya szlachecka następowała zatem konno. Na wschodach pałacu stała gwardya szlachecka piesza i towarzyszyła NN. Cesarstwu do pokoiów, gdzie Ciż w sali wielkiej od zebranych tamże Władz wojskowych i cywilnych byli przyjęci, poczem ukazawszy się na balkonie otoczonym przez mnóstwo ludu wydającego radości odgłosy za oglądaniem NN. Cesarstwa, przypatrywali się przeciągającemu woysku, które na tę uroczystość wystąpiło.

Wieczorem całe miasto pysznie było oświetlone. NN. Cesarstwo w towarzystwie Arcy-Xię-

cia Wice-Króla, raczyli w powozie otwartym przejeżdżać ulice, wszędzie od licznych widzów z zapatem przyjmowani. Proznem byłoby usiłowaniem chcieć opisać ten wspaniały widok, jaki przedstawiała niedościgniona okiem ulica od pawilonu na równinie pod Loretem aż do katedry, a zład do pałacu Król.; podwojny rząd pałaców i domów, ciągnący się od bramy wschodnięj wzdłuż prawdziwie Król. Corso, Corsyi i wielkiego placu aż do rezydencyi Cesarzkiej, okryty był rozmaitemi śniąciami materyjami jedwabnemi, kobiercami, obiciami, z odpowiadającymi napisami i cyframi N. Pana a okna, balkony i balustrady widzami napelnione; mnóstwo pięknych ehwipażów; bogactwo i świetność różnych wojskowych i cywilnych mundurów, widok woyska w niedoścignioney okiem ulicy uszykowanego; nie zliczona liczba mieyscowych obcych ludzi, na których obliczu malowała się radość wielkiego dnia, i nadewszystko dostoyna para Panująca sama wśród tego blasku, pozdrawiająca z dobrocią i łaskawością radujący się lud — wszystko to tworzyło wspaniały zachwycający widok, jaki kiedy widział Medyolan, a którego pamiętać ieszcze długo tkwić będzie w uszczęśliwionych jego mieszkańcach.

Na wstępie do kościoła katedralnego był następujący napis :

FRANCISCVS. I. AVGVSTVS. MAGNVS. FORTISSIMVSQVE. PRINCEPS. VINDEK. QVIETIS. PVBLICAE IVSTI. RECTIQVE. ADSECTOR. ET. KAROLILLA VXOR. AVGVSTA. POPVLORVM. MATER PRO. FELICI. IN. HANC. PATRIAM. ADVENTV DEO. SOSPITATORI. DOMVS. CAESAREAE GRATIAS. RITE. PERSOLVUNT FRANCISCO. AVGVSTI. FILIO. SOPHIA. AVGVSTAE SORORE. CONIVGIBVS. FLORENTISSIMIS ET. RAIN. AC. ELISAB. OPTIMVS. PROREGIBVS NOSTRIS. COMITANTIBVS CIVITATE. VNIVERSA. IN. LAETITIAM. EFFVSA

Gazeta Medyolańska z d. 12. z. m. zawiera następujące dalsze wiadomości o pobycie NN. Cesarstwa w tøy Stolicy. Wczoray d. 11. Maia przedpołudniem miały zaszczyt duchowne, cywilne i wojskowe Władze być u N. Cesarza, który ie łaskawie przyjął, poczem wprowadzono ie na posłuchanie do N. Pani i Arcy-Xięcia Franciszka Karola. Wieczorem wszystkie wysokie Osoby, w towarzystwie przybytego o godzinie 6 Xięcia Sa-

Ierno i jego Małżonki, udały się do rzesisto oświeconego teatru alla Scala, przyjęte od nadzwyczajnie licznój publiczności oznakami największej radości. Przed zaczęciem opery (*I Baccanali di Roma*) odśpiewano umyślnie na tę uroczystość ułożony hymn, i każdy zwrot do wysokiich cnot ukochanego i oycowskiego Monarchy przyjęto z zapalem, iaki ponowił się w końcu śpiewu, z którym połączone były wielkie tańce i pyszne dekoracye Sanquirico; ostatnia przedstawiała zgromadzenie Bogów w Olympe. NN. Cesarstwo odpowiadając radości Zgromadzenia z widocznym uczuciem, oddalili się po pierwszym akcie wspomnionój opery, przy ponowionych okrzykach zebraney publiczności.

Dzień 18. Kwietnia r. b. był dla stojącego załogą w Ołomuncu 20. pułku piechoty, Hrabi Kautitza Rittberg pamięci godnym, ponieważ miał szczęście widzieć uświetnioną uroczystość poświęcania swoich chorągwi przezto, iż Jego Cesarzowicowska Mość, Arcy-Xiąże Rudolf, Kardynał i Arcybiskup Ołomuniecki, tego świętego obrzędu sam dopełnił w taneicznym hościele metropolitalnym; kunami byli Jenerał iazdy w Morawie i Szląsku dowodzący Baron Kienmayer, i Hrabina Leopoldyna Mietrowska z Nemiszłów, urodzona Hrabianka Klebelsberg, Małżonka Gubernatora Morawy i Szląska.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Argus Buenos-Ayreski zawięra z d. 4. Stycznia dwie odezwy Hiszpańskiego Jenerala Olanety do woyska i ludu Peruwiańskiego; w tych nazywa kapitulacyją Kanteraka haniebną; i wzywa do odporu przeciwko rewolucyonistom i do przychylności sprawie Króla.

Zjednoczone Stany Ameryki północnój.

Podług nowszych listów z Nowego - Yorku nieszczęście, które spotkało Hrabiego Survillers (zob. przeszły numer gazety naszey) nie iest tak znaczne. Szybka pomoc lekarzy wszelkie oddaliła niebezpieczeństwo.

Portugaliia i Brazylia.

Podług wiadomości z Lizbony z d. 1. Maia zwiędził Król w d. 22. Setuval a w d. 26. udał się z trzema Infantkami do letniego patacu Pinheiro.

Artykuł w Gwiazdzie z d. 14. wieczorem, donosi, iż układy trwające od dawnego czasu między Portugalią a Brazylia skończyć się mają w sposobie spokojnym.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

P. Brougham żądał w Izbie Niższėj w d. 6. Maia, aby się Izba zamieniła w ogólny Wydział, dla naradzania się nad bilem emancypacyi Katolików. Dla tego wniósł, aby Mowca opuścił krzesło. — Jenerał Gascoine uważał ten przedmiot tak wyczerpany, iż nie można już nic powiedzieć, coby nie było powiedziano. Jednak bile względem podatku do prawa wyborowego i uposażenia katolickiego Duchowieństwa zasługują na ściśle rozpoznanie. Jenerał oświadczył między innymi, iż rozumie być bliższym rozwiązaniem Parlamentu, na co z fawek ministeryalnych żywo w sposobie zaprzeczającym odpowiedziano. — Sir Thomas Lithbridge nie chce, aby nad bilem tym rozpiano w ogólnym Wydziale. Uważa ón to być przeciwnym przysiędze supremacyi przez każdego Członka Parlamentu złożoney. Na iego żądanie ieden z Sekretarzów czyta przysięgę. Nawet twierdzi, że przysięga wierności, którą Katolicy składają Papięzowi nie zgadza się zupełnie z ich obowiązkaniami ku ich Panującym. (Zacny Członek, czyni Gwiazda przytęm uwagę, nie ma, iak się pokazuje żadnych wiadomości o rzeczy, nad którą naradzać się trzeba. Gdzież katolicy wykonywają Papięzowi przysięgę wierności?) Tenże sam P. Lithbridge niewiedział nawet o zeznaniach, niedawno podanych do protokołu w obiedwóch Izbach Parlamentu przez P. O'Connell, Doyle i t. d., ponieważ ponawia znowu nedorzeczną potwarz, iż Arcybiskup Dubliński naucza swoich współwyznawców, że niepowinni dotrzymywać słowa kacerzom, a modlitwa Protestantów taką ma wartość przed Bogiem iak wycie wilków. Podczas gdy Izba z takiey śmieie się gadaniny, powstaje P. John Sebright, i rzecze: Angliia wystydzić się powinna, iż w tak oświeconym i cywilizowanym czasie okaznie ieszcze zatwardziałyh fanatyków, chcących trzecią część ludności trzymać ciągle pod iarzmem niewoli, ponieważ została wierną Religii, którą przed trzema wiekami wszyscy nasi Oycowie wyznawali. (Słuchaycie! Słuchaycie!) Wniosek P. Broughama, po przymowieniu się między P. Peel, P. Clarke i Pułkownikiem French, przyjęty. Izba zamienia się w ogólny Wydział i P. Macdonald zaymuie krzesło Mowcy. W przedłożonym bilu widzi wielkie i bliskie niebezpieczeństwa. — P. Peel po odczytaniu pierwszego artykułu, czyni uwagę, że już w r. 1821 w podobnym Wydziale wnosil, iżby Katolików wyłączono przynajmniej od Parlamentu, tayney Rady, od Rządu osad i innych Urzędów; ponieważ Izba już wtedy niebyła temu dodatkw przychylna, zatem niechce go teraz wnosić. (Słuchaycie!) Obadwa pierwsze artykuły zostają przyjęte. P. Edw.

Knatchbull przy odczytaniu trzecim przekłada, aby za wyraz Religii Stanu położono inny, i powiedziano: zaprowadzony (establishd) Kościół protestancki W. Brytanii i Irlandyi. — P. Plunket się temu przeciwia. — Artykuł przyjęty; przystępują do czwartego. — P. Peel czyni uwagę, iż zdaie się mu trudną rzeczą, przysięgę supremacyi nie uznającą żadney kościelnéy lub duchowney Władzy za granicą pogodzić z nową klauzulą bilu, która supremacyją Papieża porządkuje w przedmiocie wiary. — P. Plunkett w tym zarzucie widzi tylko subtelność słów; albowiem jest faktum, rzeczć ón, że Papież wykonywaduchną supremacyją nad kilkoma milionami poddanych Króla. Jestże złem, chcieć to wykonywane uporządkować? — Przyjęcie artykułu. — Co się dotyczyć 5go artykułu, ogłaszającego Katoików za niezdolnych, zajmować mieysca Kancelrza i Wice-Króla Irlandyi, więc P. Robertson czyni przełożenie, iako dodatek, iżby z początku przypuszczono do Parlamentu tylko Katolickich Deputowanych Irlandzkich; postępowanie ich okaże, czyli przypuszcie będzie można Katolików Angielskich i Szkockich. — Sir Charles Coole czyni uwagę, że Katolicy Angielscy i Szkoccy muszą być zarówno z Irlandzkimi uważani, poezem P. Robertson cofał swój dodatek.

Po odczytaniu klauzuli, na mocy której ma być Rząd umocowany mianować Kommissyją do rozpoznania korespondencyi między Dworem Rzymskim a Katoikami W. Brytanii, przekłada P. Brougham dodatek mający za cel odmianę w formie téy Kommissyi. Wielki zarzut przeciwko temu środkowi, rzekł ón, zawisł na tém, iż zdaie się uprawniać duchowną władzę Papieża. Atoli nie jest to tak; stara się ón tylko to, co oddawna pomimo wszystkich ustaw istniało, uporządkować. P. Peel żąda także Kommissyi dla Anglii. — Ogólne przyjęcie pierwotnéy klauzuli. — Pozezem odczytano klauzulę do urzędzenia przesyłki i odbierania bul Dworu Rzymskiego. Sir Francis Ommanney twierdzi, iż w Anglii nie można żadnéy Buli Papieżkiéy przyjąć, bez pobudzenia do bałwochwalstwa i grzeszenia przeciwko pierwszemu przykazaniu Bożemu. (Smiech) P. Brougham wzywa samego Członka, aby téy nocy oddał się zupełnéy spokojności, ponieważ Izba przez przyjęcie téy buli nie pobudziłaby do bałwochwalstwa; w mowie będące bulle (w Angielskim ięzyku bull oznacza razem wołu i bullę) nie są one z ówch rogatych zwierząt, które niekiedy zdaia się niebezpiecznemi, lecz pargaminowe, które Katolicy czczą, lecz nie będą ubóstwiali. — Wszystkie artykuły ieden po drugim przyjęto. — W końcu czyni uwagę Lord Ennismore, że kilku Członków, których głosy potrzebne są do trze-

ciego odczytania bilu, takowe dadzą po przyjęciu bilu względem uposażenia Katolickiego Duchowieństwa. Dla tego potrzeba z tego uczynić szczególną klauzulę. P. Brougham odrzuca to przełożenie iako zniecieraiące dó wydania tylko przeszkód i trudności. Lord Ennismore cofa swój wniosek. Trzecie odczytanie przeznaczone na Wtorek d. 10. z. m. Posiedzenie skończyło się o 1. godzinie rano.

Podług wiadomości z Londynu z d. 11. Maia w Gwiazdzie z d. 14. t. m. wieczorem, przyjęto w Izbie Niższéy trzecie odczytanie bilu względem emancypacyi Katoików, w nocy z d. 10. na 11. t. m. 248 głosami przeciwko 227; zatem bil ten w téy Izbie został utrzymany.

Gazeta Dublińska pisze, że Wice-Król Irlandyi, Margrabia Wellesley, postanowił udać się do Anglii, aby był obecny rozprawom względem emancypacyi w Izbie Wyższéy.

Pisino »Globe i Traveller« zapewnia, iak mówi, »z pewnego źródła«, że Parlament (aby uprzedzić rozpoznanie bilu względem emancypacyi w Izbie Wyższéy) skoro przejdą ustawy finansowe, będzie w Czerwcu odroczone, i potem bezpośrednio rozwiązany, cokolwiekby Kurjer przeciwko temu miał powiedzieć.

Utrzymują ciągle, że widoki Lorda Liverpoola, iednego z głównych przeciwników emancypacyi Katoików Irlandzkich, miały się w tym względzie bardzo ułagodzić; sądzą iednak, że bil nie utrzyma się w Izbie Wyższéy. Listy prywatne donoszą nawet, że znaną już jest większość, która bil odrzuci. Wynosi ona 30 głosów.

Zdrowie P. Kanninga polepsza się stopniami w Coombe - Wood.

W Sierra Leone, podług wiadomości z d. 15. Marca zupełna panowała spokojność.

Francyja.

Izba Deputowanych po ukończeniu rozpraw nad budżetem na r. 1826 poczęła naradzać się w d. 9. z. m. nad pojedynczemi tegoż artykułami i na wydatki prowizyjne długu Stanu i fundusz długi umarżający (241,000,000 fr.), na listę cywilną i utrzymanie reszty rodziny Królewskiéy (32,000,000 fr.), iakoteż na wydatki dla Ministerium Sprawiedliwości bez potrącenia, zezwoliła.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 7. Maia nastąpiły narady nad projektem Izbie przełożonym, podług którego ze względem na zażalenia się klasy rolników, w całej Francyi począwszy od d. 1. Września 1825 w miesyca wymysłonego składu na zboża zagraniczne, we wszystkich portach i miastach pogranicznych Państwa, upoważnionych do takowego składu, zaprowadzone być mają istotne składy. Dotychczasowa usta-

wa dozwalała mianowicie wszystkich obcych towarów we Francji pod warunkiem, aby takowe do dalszego przestania onych składane były do magazynów pod zamknięciem urzędu cłowego. Obce zboże było dotąd od ostatniego warunku wyjęte, nie musi także być i odąd podług przełożonych nowych ustaw. Przeciwnie tęg nowę ustawie powstawał P. Straforello, ponieważ strata dotychczasowego zmyślonę składu mianowicie dla miasta Marsylii najgorsze pociągnęłaby skutki, i pozbawiłaby go korzyści pozbywania ięgo win, oliwy, bawelny, wodek, ogroduwin, mięsa solonego i t. d. na zaopatrzenie tych okrętów, które obce płody przywożą do składów, i takowe znowu wywożą, iak i do ładownia na te okręty. Oprócz tego prawo zmyślonę składu ochraniało południową Francją, mianowicie tameczną ubogą klasę w czasie drożyzny od głodu. — Pomimo tych uwag przełożony projekt do ustawy znaczną większością przyjęto.

Izba Parów mianowała w d. 5. Maia Kommissyie do rozpoznania projektów do ustawy dotyczący się budżetów za 1823 i 1824, poczem przystąpiła do wyboru przez losy trzech kandydatów, z których Król mianować będzie trzechletnich Przełożonych Kommissyji dozorującej nad kasą umarżającą. Kandydatami są: Hrabia Molliou, Xiążę Levis i Margrabia d'Orvilliers.

Mémorial Bordelais z d. 10. Maia mówi o powrocie do Ministeryium Xięcia Mathieu de Montmorency.

Ministryum Francuzkiemu przełożono niedawno projekt do działu parowego, które za iednym wystrzałem wyrzucić ma kilka beczek wody gorącej; działanie, któreby szczególnie na morzu szkody zrzadzić mog o.

Włochy.

Z Genui donoszą z d. 4. Maia, że nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister Dworu Sardyńskiego przy W. Porcie, Margrabia Vincenza Grapallo, popłynął w d. 2. Maia do Konstantynopola. Dyplomatyk ten iest pierwszym, który w tym charakterze zawierzyłniony ze strony Sardynyi przy W. Porcie. Ma ón ustalić dobre porozumienie przez zawarty niedawno między temi oboma Mocarstwami traktat handlowy i zapewnić żegludze Sardyńskięj korzyści z tęg ugody wpływające.

Prussy.

Gazeta Pruska Stanu z d. 10. Maia zawiera następujący artykuł: »Akta władz nad małoletniemi i Policyi, listy instytutów karnych i więzień, smutny stawiają dowód, iak liczna iest młodzież,

która mając zły przykład rodziców lub należących, przez brak zupełnego wychowania, lub przez przewrotność onęgo, z potrzeby i uwiedzenia, iuż zawczasie oddaie się niecnocie i sama dąży do zbrodni. Dóm roboczy w ciągu lat trzech przysiał 295 występnych w wieku od lat 10 do 18, między tymi było 32, którzy po raz trzeci, 17 po raz czwarty do szóstęgo, osmiu, siedm do dziesięciu razy byli zaprowadzeni. W instytutach karnych publicznych nie można ku poprawieniu takich młodych grzesników zupełnie skutecznie działać, a spólnictwo ze starszemi zbrodniarzami, w które przy zwyczajnem przepelnieniu takich instytutów staie się prawie nieuchronnem, ieszcze ich dalej w występki pogrąża. O tęg zdaie się być publiczność naprzód przekonaną, i ztąd widziemy tych nieszczęśliwych po ich uwolnieniu często iako nieudatnych zaniedbanych i ze szkół od rzemieślników i pryncypatów oddalanych. Za ledwie pozostae onym co innego, iak popelniać na nowo nieprzyzwoitości lub zbrodnie; i tak wyrządziwszy towarzystwu szkodę, oddawani są nieodzownie do więzień i domów poprawy. Doświadczenia takie, niestety w wielkich miastach zwyczajne, dały powód, iż tu pod przewodnictwem rzeczywistęgo tajnego Wyższęgo Rady finansowego i Prezydenta głównęgo Zarządu długów Stanu, Rothera, utworzyło się towarzystwo, zamierzające, takich nieszczęśliwych poprawiać i onych zamienić na pożytecznych Członków towarzystwa cywilnego. Król Jegomość, któremu ten projekt do statutów tego związku przełożono, nie tylko obadwa przyjąć raczył, lecz na kupno domu wychowania najlaskawięj pewną przeznaczył sumę i fundusz na iednego wychowanca na czas pewny. Królewska spęcialna Kommissyja do rozdawania nagród na assygnaty dęgu Stanu z funduszu prekluzyjnych nagród przesłała znaczne wsparcie, a bezimienny w podobnym dobroczynnym zamiarze przeznaczył najpierwęj kapitał, który po ięgo śmierci przypaść ma towarzystwu, a z tego iuż teraz część procentów iest oddana. Tym sposobem postawione towarzystwo w możności, iż nabyło stosownęgo domu z podworzem i ogrodem przed bramą Halleską i osadziło wychowanca, który zawód swy gorliwie rozpoczął. Nie iest bynajmnięj zamiarem związku, pozbawiać bezwarunkowo rodziców i krewnych obowiązku wychowania rozwiązłęj młodzieży, i przez to uczynić onych w postępowaniu z tymiż spokoyneimi; instytut tylko w tych szczególnięj przypadkach wdawać się będzie, w których rodzice i t. d. względnie swoich stosunków nie mogą, na swe rozwiązłę dzieci tęg mieć bacności, iaka potrzebna iest do onych poprawienia.«